

Betænkning

over forslag til lov om forlængelse af lov om erhvervsøkonomiske foranstaltninger, vareforsyning m. v.

(Afgivet af udvalget den 7. december 1956).

Udvalget har afholdt 6 møder og derunder haft samråd med ministeren for handel, industri og søfart. Udvalget har modtaget skriftlige henvendelser fra følgende organisationer: Butikshandelens Fællesråd, Grosserer-Societets Komité, Provinshandelskammeret og Grossist-Sammenslutningen af 1930. Disse henvendelser er optrykt som bilag til betænkningen.

Udvalget har til handelsministeren stillet en række spørgsmål, der er besvaret skriftligt af ministeren. Herudover har udvalget drøftet spørgsmålet om, hvilke ændringer der skal foretages i vareforsyningsloven, såfremt tildelingsordningen vedrørende automobiler og motorcykler ophæves og hele importen foretages på dollarpræmieringsbasis. Endvidere har man drøftet de rejste spørgsmål om en eventuel aftrappingsordning for køb af personmotor-køretøjer under dollarpræmieringsordningen, spørgsmålet om betaling pr. indkøbstilladelse eller pr. ansøgning af omkostningerne ved administrationen af automobilfordelingsordningen. Udvalget er enig i, at den videre drøftelse af disse spørgsmål vil finde sted i folketingets vareforsyningsudvalg.

Udvalget har udbedt sig resultatet af de prisundersøgelser, der er foretaget i henhold til § 2 i lov nr. 135 af 25. maj 1956 om indseende med priser. Handelsministeren har i et notat af 7. juni 1956 tilsendt folketingets vareforsyningsudvalg en redegørelse vedrørende fremgangsmåden ved en sådan prisanalyse, og nærværende udvalg har endvidere fra handelsministeren fået tilstillet resultatet af de af monopoltilsynet i

samarbejde med direktoratet for vareforsyning foretagne prisundersøgelser vedrørende husholdningskøleskabe, radiatorer og badekar. I henhold til § 2, stk. 2, i nævnte lov om indseende med priser påhviler det ministeren for handel, industri og søfart at holde folketingets vareforsyningsudvalg orienteret om de ved prisundersøgelserne tilvejebragte oplysninger, og udvalget er herefter enig i, at sagernes behandling finder sted i folketingets vareforsyningsudvalg. Udvalget har over for ministeren for handel, industri og søfart fremhævet den vægt, man lægger på, at de planlagte prisundersøgelser tilendebringes snarest muligt, og at udvalget derefter orienteres om disse undersøgelser.

Udvalget har endvidere fra handelsministeren modtaget en fortegnelse over de bekendtgørelser og administrative foranstaltninger, der er i kraft i henhold til vareforsyningsloven. Ministeren gav tilsagn om, at den pågældende fortegnelse ville blive gennemgået af de respektive ministerier og institutioner med henblik på, om der måtte være mulighed for, at nogle af de pågældende bestemmelser nu vil kunne ophæves.

Ud over ovennævnte spørgsmål har ministeren skriftligt besvaret spørgsmål vedrørende den gældende praksis for gennemførelsen af private varebytteforretninger, det i direktoratet for vareforsyning beskæftigede personale, prisudviklingen på tørrede frugter efter liberaliseringen over for dollarområdet, forskellige spørgsmål i forbindelse med den gældende praksis for udstedelse af importbevillinger, herunder

mulighederne for sammenlægning af beslægtede varegrupper på ét varenummer samt helårlig udstedelse af bevillinger.

Herefter indstiller et *flertal* (socialdemokratiets og det radikale venstres medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de under nr. 1 og 2 af udvalget stillede ændringsforslag og med det af flertallet under nr. 3 stillede underændringsforslag. Såvel ændringsforslagene som det nævnte underændringsforslag er tiltrådt af ministeren for handel, industri og søfart.

Et *mindretal* (venstres og det konservative folkepartis medlemmer af udvalget) kan ikke tiltræde lovforslaget, men stiller de under nr. 4 og 5 anførte underændringsforslag. Mindretallet vil motivere sin stilling ved lovforslagets 2. behandling.

Ændringsforslag.

Af *udvalget*, tiltrådt af *ministeren for handel, industri og søfart*:

Til titlen.

1) Titlen affattes således:

„Forslag til lov om ændringer i og forlængelse af lov om erhvervsøkonomiske foranstaltninger, vareforsyning m. v.“

Til § 1.

2) Paragraffen affattes således:

„Lov om erhvervsøkonomiske foranstaltninger, vareforsyning m. v., jfr. lovbekendtgørelse nr. 302 af 14. december 1955, ændres som nedenfor anført og forbliver med disse ændringer i kraft indtil udgangen af december 1957:

„0. Lovens § 14 affattes således:

„De med lovens administration forbundne udgifter bevilges på finansloven. Udgifterne ved varetagelsen af de opgaver, der måtte blive henlagt til kommunerne eller andre lokale myndigheder, afholdes af de pågældende myndigheder. Ministeren for handel, industri og søfart bemyndiges til efter forhandling med finansministeren at fastsætte regler for, i hvilket omfang disse udgifter vil kunne refunderes de nævnte myndigheder af statskassen.““

Underændringsforslag til foranstående ændringsforslag nr. 2.

Af et *flertal* (Bundvad, Einer-Jensen, Lars P. Jensen, Jørgen Jørgensen (Lejre), Peter Nielsen, Lars M. Olsen, Sofie Pedersen, Rager og Hans Rasmussen), tiltrådt af *ministeren for handel, industri og søfart*, subsidiært tiltrådt af mindretallet under nr. 4:

3) Foran den i ændringsforslag nr. 2 foreslåede affattelse af lovens § 14 indsættes:
„0. I lovens § 5, stk. 4, udgår i 5. linje ordene „og 2det“.“

Af et *mindretal* (Erik Eriksen, Jørgen Gram, Halfdan Hendriksen, Holmberg, Anker Lau, Sønderup, Poul Sørensen og Weikop):

4) Foran den i ændringsforslag nr. 2 foreslåede affattelse af lovens § 14 indsættes:

„0. Lovens § 1 affattes således:

„*Stk. 1.* De ministeren for handel, industri og søfart ved denne lov givne bemyndigelser har til formål at sætte ministeren i stand til at træffe de af de herskende ekstraordinære forhold nødvendiggjorte foranstaltninger med hensyn til landets betalingsforhold til udlandet og til at løse de af Danmarks deltagelse i aftaler eller af samarbejdet med udlandet nødvendiggjorte opgaver. Ved tilrettelæggelse af foranstaltninger i henhold til loven bør så frie forhold for erhvervslivet som muligt tilstræbes, bl. a. ved udvidelse af frilisterne for indførsel og udførsel.

Stk. 2. Importen skal gøres størst mulig under hensyn til betalingsbalancen, og importen skal tilrettelægges således, at der skabes den fornødne konkurrence.“

00. Til lovens § 4 føjes som nyt stykke:

„*Stk. 4.* Ministeren bemyndiges til at træffe midlertidige foranstaltninger til fremme eller regulering af udførslen af varer her fra landet. Ministeren kan endvidere forbyde salg til udlandet af endnu ikke indførte varer, der er indkøbt eller fremstillet i udlandet med henblik på indførsel her til landet.“

Bet. o. lovf. vedr. erhvervsøkonomiske foranstaltninger, vareforsyning m. v.

000. Lovens § 5 affattes således:

„*Stk. 1.* Ministeren for handel, industri og søfart bemyndiges til at træffe midlertidige foranstaltninger med henblik på landets forsyning med nødvendige varer, forbrugsbegrænsning, hensigtsmæssig fordeling af landets varebeholdninger eller til fremme og regulering af vareproduktionen, når sådanne foranstaltninger skønnes påkrævede som følge af indtrædt eller truende international knaphed på nødvendige varer, råvarer eller halvfabrikata m. v. eller til løsning af opgaver i forbindelse med Danmarks deltagelse i aftaler eller samarbejde med udlandet.

Stk. 2. Nye rationeringer af forbrugs-

varer, produktionsreguleringer og lignende kan kun gennemføres ved lov eller med tilslutning af det i § 15 omhandlede udvalg.

Stk. 3. Ministeren for handel, industri og søfart kan bestemme, at der for udfærdigelse af tilladelser og bevillinger i medfør af bestemmelserne i denne paragrafs 1. stykke skal erlægges et ekspeditionsgebyr, hvis størrelse fastsættes af ministeren.““

5) Efter den i ændringsforslag nr. 2 foreslåede affattelse af lovens § 14 indsættes:

„0. Til lovens § 19, stk. 2, in fine, føjes: „herunder ændringer i bestående foranstaltninger“.“

Bundvad. Einer-Jensen, Erik Eriksen. Jørgen Gram. Halfdan Hendriksen.
formand.

Holmberg. Lars P. Jensen, Jørgen Jørgensen (Lejre). Anker Lau. Peter Nielsen.
næstformand og ordfører.

Lars M. Olsen. Sofie Pedersen. Rager. Hans Rasmussen.

Sønderup. Poul Sørensen. Weikop.

Bilag 1.**BUTIKSHANDELENS FÆLLESRÅD**

København, den 1. december 1956.

Til det af folketinget nedsatte udvalg vedrørende lov om forlængelse af lov om erhvervsøkonomiske foranstaltninger m. v.

I anledning af forslaget om forlængelse af vareforsyningsloven indtil udgangen af december 1957 tillader fællesrådet sig at meddele, at vi fastholder vort principielle synspunkt om, at der bør gennemføres en gennemgribende revision af loven, blandt

andet ved ophævelse af visse generelle myndigelsesbestemmelser. Vi skal imidlertid under de foreliggende særlige forhold afstå fra at fremsætte konkrete forslag, idet vi blot skal henstille, at loven denne gang kun forlænges et halvt år indtil 30. juni 1957.

Med højagtelse

Knud Aagaard,
formand.

/ Kjeld Rørdam,
generalsekretær.

Bilag 2.

GROSSERER-SOCIETETETS KOMITÉ PROVINSHANDELSKAMMERET

22. november 1956.

Til folketingets udvalg til behandling af forslaget om forlængelse af vareforsyningsloven, Christiansborg, K

I skrivelse af 21. juli d. å. fremsatte de underskrevne organisationer over for handelsministeriet forskellige forslag til smidiggørelse af de eksisterende importrestriktioner, herunder

simplificering af stærkt specificerede vareområder,

videreførelse af ordningen med bevillinger, der giver importørerne frit valg med hensyn til købslandet,

ophævelse af bevillingstvungen for varer, der tillades importeret i ubegrænset omfang, samt

udstedelse af helårsbevillinger i stedet for to halvårlige udstedelser,

og i skrivelsen påpegedes det, at disse foranstaltninger ikke alene ville være en stor lettelse for erhvervslivet, men tillige betyde ikke uvæsentlige besparelsesmuligheder i de udgifter, som er forbundet med administrationen af restriktionerne.

Endvidere understregede de to organisationer ønsket om en gennemgribende revision af vareforsyningsloven, som på mange punkter må anses som forældet, og vi udtalte håbet om at få adgang til i løbet af eftersommeren at drøfte sagen ved en forhandling mellem ministeren og erhvervene.

Desværre har ministeren trods den forløbne tid ikke fundet anledning til en sådan drøftelse med erhvervene om de rejste spørgsmål, men har foretrukket at fremsætte forslag i folketinget til en uændret forlængelse af vareforsyningsloven. Som

følge af denne fremgangsmåde, som vi må beklage, har vi fundet det rigtigst over for udvalget at redegøre for vore synspunkter, og vi udtrykker håbet om, at vore synspunkter må blive taget i betragtning ved udvalgets behandling af spørgsmålet om vareforsyningslovens forlængelse.

Vi finder det uheldigt fortsat at videreføre en lov, der bygger på forhold, som var gældende under sidste krig, men som ikke i dag har den samme aktualitet, og uanset den sidste tids begivenheder mener vi, at lovens formålsangivelse og de bemyndigelser, der følger heraf, bør begrænses til hensynet til ordningen af landets betalingsforhold over for udlandet.

I den nugældende lov er det fastslået, at man ved tilrettelæggelsen af foranstaltninger i henhold til loven skal tilstræbe og forberede en tilbagevenden til normale forhold for erhvervslivet, herunder ved udvidelse af frilisterne for indførsel og udførsel, og at importen skal gøres størst mulig under hensyn til betalingsbalancen.

I overensstemmelse med de synspunkter, som herigennem har fundet udtryk og uanset den allerede gennemførte liberalisering finder vi det nødvendigt, at det i loven bliver fastslået, at fri import er hovedreglen, og at undtagelser herfra kun kan begrundes i hensynet til betalingsforholdet over for udlandet.

Som et led i denne formulering af loven vil vi gerne henlede udvalgets opmærksomhed på, at vi i vor ovennævnte henvendelse til

handelsministeriet har peget på det formålstjenlige i at gå bort fra en specificering af de varearter, som er unddraget importrestriktionerne, og i stedet gå over til kun at foretage specifikation af de varearter, hvis indførsel kræver speciel tilladelse. En sådan fremgangsmåde, som ligger på linje med det for eksporten gennemførte system, vil betyde

en stor administrativ forenkling af importsystemet.

På de vareområder, hvor det fortsat findes nødvendigt at opretholde importbegrænsninger, vil vi gerne henstille, at der tages hensyn til vore foran nævnte forslag til smidiggørelse af systemet.

Grosserer-Societetets Komité

P. K. V.

C. V. Jernert.

Provinshandelskammeret

P. K. V.

K. Sidenius.

Bilag 3.

GROSSIST-SAMMENSLUTNINGEN AF 1930

København, den 13. november 1956.

Til formanden for det af folketinget nedsatte udvalg vedr. forslag til lov om forlængelse af vareforsyningsloven, hr. folketingsmand O. Einer-Jensen, Christiansborg, K.

I anledning af det af handelsministeren i folketinget fremsatte forslag om forlængelse af vareforsyningsloven skal man fra Grossist-Sammenslutningen af 1930s side herved tillade sig at fremsætte nogle betragtninger i det håb, at disse vil blive inddraget i overvejelserne, når der i det ærede udvalg skal tages stilling til betimeligheden af forlængelse af denne midlertidige lov, der til januar har 25 års jubilæum.

Først skal man understrege, at det i den aktuelle storpolitiske situation mere gælder om at sikre landets forsyninger end om at spærre for dem med restriktioner.

Endvidere skal man henlede udvalgets opmærksomhed på, at Danmarks økonomiske struktur er af en sådan beskaffenhed, at en liberalisering af udenrigshandelen nu er blevet en livsvigtig dansk interesse. På baggrund af den uheldige økonomiske udvikling i Danmark er det derfor beklageligt at konstatere, at man hidtil fra dansk side kun nødtvungent og under pres har deltaget i bestræbelserne i denne retning.

Mod slutningen af sidste folketingssamling vedtog tinget loven om folkepensioneringen. Der kan næppe i nogen politisk lejr herske tvivl om, at denne lov vil betyde nye alvorlige byrder for den arbejdende og producerende del af befolkningen. Alle partier har klart givet udtryk for ønsket om besparelser på statsbudgettet, hvilket kan tyde på, at den rådende anskuelse er den, at de nye udgifter, pensionsordningen medfører, delvis bør opvejes af besparelser, der kan afbøde de nye byrders tryk.

Det er naturligvis af den største betydning, at alt bliver gjort for at fremme statens sparebestræbelser, således at den inflation, der skabes af skatternes produktionshæmmende virkning og den offentlig igangsatte købekraft, bringes til ophør.

Da det imidlertid må befrygtes, at disse bestræbelser på grund af de krav, der i dag stilles til formynderstaten, har ringe kår, er tiden nu inde, hvor man må tage de forholdsregler, der kan lette det økonomiske tryk for den enkelte borger, under alvorlig overvejelse. Ikke blot vareforsyningsloven, men også andre love, der virker direkte fordyrende, bør derfor netop nu tages op til en grundig gennemgang, hvis der skal være håb om at standse den inflation, der for os alle står som en trussel mod den samfundsordning, på hvilken vi bygger vor egen og efterslægtens eksistens.

I stedet for udelukkende at se på statens besparelser til bekæmpelse af inflationen er det efter Grossist-Sammenslutningens opfattelse af endnu større betydning at udnytte de muligheder, der er til stede for at billiggøre udgifterne til de behov, landets borgere skal have tilfredsstillet.

Den første betingelse herfor er, at man afskaffer de love, der kunstigt fordyrer varerne for landets befolkning, altså bl. a. vareforsyningsloven.

Det er imidlertid ikke blot de restriktive indgreb fra myndighedernes side, som denne lov har skabt, der direkte virker varefordyrende, men det er love som den om tekstiltoldforhøjelse, som blev gennemført i sid-

ste folketingssamling, og al anden lovgivning, der af fiskale eller protektionistiske grunde kunstigt fordyrer livet for landets borgere og hindrer, at de for deres arbejdsprodukt opnår at få tilfredsstillet så mange behov så billigt som muligt. Gennem sådan lovgivning har man sænket levestandarden og forringet landets konkurrenceevne.

Efter vedtagelsen af loven om en folkepensionering er det tvingende nødvendigt, at hver enkelt borger i Danmark får så meget som muligt for de penge, der bliver tilovers, når stat og kommune har taget

deres part af indtægten. Dette kan bl. a. opnås ved helt at frigive vor udenrigshandel og afskaffe toldskatterne på de rene forbrugsvarer.

Kriseforligene har vist os den førte politiks svigtende evne til at bringe orden i landets økonomi, og Grossist-Sammenslutningen af 1930 opfordrer derfor til, at man nu benytter lejligheden til at vende tilbage til en fri handelspolitik som led i bekæmpelsen af inflationen og til styrkelse af landets konkurrenceevne.

Med ærbødighed

Grossist-Sammenslutningen af 1930

p. f. v.

Erik Krøll,
1. viceformand.
